

**Elizabeth
Strout**

**Ach,
William!**

Tretie pokračovanie knihy
Volám sa Lucy Bartonová

**Preklad
Lucia Halová**

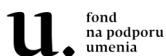

Elizabeth Strout

Ach, William!

Preklad tejto knihy vo forme štipendia podporil
z verejných zdrojov Fond na podporu umenia.

Elizabeth Strout

OH WILLIAM!

COPYRIGHT © Elizabeth Strout 2021

This translation published by arrangement with Random House,
an imprint and division of Penguin Random House LLC

TRANSLATION © Lucia Halová 2023

COPYEDITING Martina Kubealaková, Ivan Adamec

COVER © Barbora Šajgalíková

COVER ILLUSTRATION © Ema Baková

SLOVAK EDITION © Inaque 2023

ISBN 978-80-8207-226-9

ISBN E-BOOK 978-80-8207-227-6

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie
kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme
alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

Elizabeth Strout

Ach, William!

Pokračovanie románu
Volám sa Lucy Bartonová

INAQUE

*Knihu venujem svojmu manželovi Jimovi Tierneymu
A každému, kto ju potrebuje – táto je pre vás*

Rada by som povedala niekoľko vecí o svojom prvom manželovi Williamovi.

V poslednom čase Williama postihli veľmi smutné udalosti – ako mnohých z nás –, ale chcem sa o nich zmieniť, je to priam nutkanie; teraz má sedemdesiatjeden rokov.

Môj druhý manžel David zomrel minulý rok, a keď za ním smútim, smútim aj za Williamom. Zármuťok je taký, ach, osamelý, asi v tom sa skrýva jeho hrôza. Ako by ste sa zvonka kĺzali po naozaj vysokej sklenej budove, ale nikto vás nevidí.

No teraz budem hovoriť o Williamovi.

Volá sa William Gerhardt, a keď sme sa zobrali, vzala som si jeho priezvisko, hoci v tej dobe to nebolo v móde. Moja spolubývajúca na internáte sa vyjadrila: „Lucy, ty prijmeš jeho priezvisko? Myslela som si, že si feministka.“ A ja som jej odvetila, že mi je fuk, či som feministka; povedala som jej, že už nechcem byť sebou. Vtedy som mala pocit, že ma unavuje byť sebou, celý život som nechcela byť sebou – to som si vtedy myslela –, a tak som si vzala jeho meno a na jedenásť rokov som sa stala Lucy Gerhardtovou, ale ani z toho som nemala ten správny pocit, takže len čo zomrela Williamova matka, zašla som na dopravný inšpektorát, aby mi na vodičskom preukaze zmenili meno naspäť. Bolo to náročnejšie, než som čakala, musela som sa vrátiť aj s nejakými papiermi zo súdu; ale zmenila som si ho.

Znova sa zo mňa stala Lucy Bartonová.

Boli sme svoji vyše dvadsiatich rokov, keď som od neho odišla, máme dve dcéry a už dlho sme priatelia, hoci celkom presne neviem ako. Veľa rozvodov má príšerný priebeh, ale odhliadnuc od samotného odlúčenia ten náš k nim nepatrí. Občas sa mi zdalo, že zomriem od bolesti, pretože už nie sme spolu, a od bolesti, ktorú sme tým spôsobili dievčatám, ale nezomrela som, som tu a William takisto.

Keďže píšem romány, toto musím napísať takmer ako román, hoci je to pravda – taká pravda, akú sa mi len podarí zobraziť. A chcem povedať – ach, je ťažké vedieť, čo chcem povedať! Ale keď napíšem niečo o Williamovi, je to preto, že mi to povedal, alebo preto, že som to videla na vlastné oči.

Takže tento príbeh začnem v čase, keď mal William šesťdesiatdeväť rokov, čiže pred necelými dvoma rokmi.

Vizuálna pomôcka:

Nedávno začala Williama jeho výskumná asistentka volať Einstein a William sa na tom skvele baví. Podľa mňa sa nepodobá na Einsteina, ale chápem, ako to mladá žena myslí. William si pestuje husté, žiarivé sivo-biele fúzy a má hustú šedivú hrivu. Síce pristrihnutú, ale vlasy mu odstávajú na všetky strany. Je vysoký a oblieka sa veľmi dobre. A nemá mierne šialený pohľad, aký si spájam s Einsteinom. Williamovi sa tvár často uzatvorí do výrazu tvrdošijnej prívetivosti s výnimkou veľmi zriedkavých chvíľ, keď s úprimným smiechom pohodí hlavou dozadu; už dlho som ho nevidela takto sa smiať. Má hnedé oči a stále veľké, nie každému zostanú s pribúdajúcim vekom veľké oči, ale jemu áno.

Takže –

Každé ráno sa William zobúda vo svojom rozľahlom byte na Riverside Drive. Predstavte si ho: odhodí nadýchanú perinu s tmavomodrou obliečkou, jeho manželka ešte spí na ich veľkej manželskej posteli, a ide do kúpeľne. Každé ráno je celý stuhnutý. Ale má cvičenia a robí ich, prejde do obývačky, ľahne si na chrbát na veľký čierno-červený koberec, nad ním visí starožitný luster a on bicykuje nohami vo vzduchu, potom si ich ponatáhuje na jednu a na druhú stranu. Sadne si do rozložitého hnedého kresla, odkiaľ má výhľad na rieku Hudson, a prečíta si noviny na notebooku. O čosi neskôr vyjde zo spálne Estelle, rozospato mu zakýva a ide zobudiť ich desaťročnú dcéru Bridget, a keď sa William osprchuje, všetci spolu sa naraňajkujú v kuchyni za okrúhlym stolom; William má rád túto rutinu, jeho dcéra je uvravená, aj to má rád, ako keby počúval vtáčika, ako sa raz vyjadril, a aj jej matka je uvravená.

Keď odíde z bytu, prejde cez Central Park a odvezie sa metrom do centra, tam vystúpi na Štrnástej ulici a zvyšok cesty pokračuje pešo až na Newyorskú univerzitu; užíva si svoju každodennú prechádzku, hoci mu neušlo, že nie je taký rýchly ako mladí ľudia, ktorí okolo neho nadskakujú s taškami s jedlom, s kočíkmi s dvoma deťmi či v elastických nohaviciach a so slúchadlami v ušiach, s podložkou na cvičenie stiahnutou gumou a prevesenou na pleci. Utešoval sa tým, že mnohých iných predbieha – starca s chodúlkou alebo ženu s paličkou, či človeka v jeho veku, ktorý sa jednoducho pohybuje pomalšie než on – a vďaka tomu sa cíti zdravý, živý a takmer nezraniteľný vo svete, ktorý sa ustavične niekam ženie. Je hrdý, že denne prejde viac než desaťtisíc krokov.

Chcem tým povedať, že William sa cítil (takmer) nezraniteľný.

Občas si na týchto ranných prechádzkach pomyslí: Achbože, veď ten muž by som mohol byť ja! tamten na vozíku, ktorý sa vyhrieva na rannom slnku v Central Parku, jeho opatrovatelka si na lavičke ťuká do mobilu, jemu padne hlava na prsia, alebo by mohol byť tamten! s rukou pokrútenou po porážke, s ťarbavou chôdzou... Ale potom si William pomyslí: Nie, ja nie som títo ľudia.

A ani nebol. Bol, ako som už uviedla, vysoký muž, ktorému vek nenadelil priveľa kíl navyše (až na malý pupok, sotva postrehnuteľný, kým je oblečený), muž, ktorý stále mal svoje vlasy, síce šedivé, ale ešte vždy husté, a bol – William. A mal manželku, už tretiu, o dvadsaťdva rokov mladšiu. A to nie je málo.

Ale v noci často mával nočné desy.

William mi to prezradil raz ráno, ani nie pred dvoma rokmi, keď sme sa stretli na káve na Upper East Side. Zašli sme do bistra na rohu Deväťdesiatej prvej ulice a Lexington Avenue; William má veľa peňazí a veľa ich rozdáva, jedným z miest, kam ich vkladá, je nemocnica pre dospievajúce deti kúsok od môjho bydliska, a v minulosti, keď tam mal občas skoro ráno stretnutie, zavolať mi a skočili sme na kávu. V ten deň – bol marec, niekoľko mesiacov pred Williamovou sedemdesiatkou – sme sedeli pri stole v kúte bistra s namaľovanými štvorlístkami na oknách na Deň svätého Patrika a mne napadlo – naozaj som si to pomyslela –, že William vyzerá unavenejší než zvyčajne. Často myslím na to, že William starne ako víno. Husté šedivé vlasy mu dodávajú dôstojný vzhľad,

nosí ich o kúsok dlhšie než kedysi a trochu mu odstávajú, kontrujú im ovísajúce husté fúzy, líčne kosti sa mu zvýraznili a oči má ešte vždy tmavé; je to trochu čudné, lebo sa nimi na vás vlúdne zahľadí, ale podchvíľou sa jeho pohľad zmení na prenikavý. Ale kam ním preniká? To som zatiaľ nezistila.

Keď som sa v ten deň v bistre opýtala: „Ako sa máš, William?“ očakávala som zvyčajnú odpoveď, čiže ironicky prehodené: „Mám sa úplne fantasticky, ďakujem, Lucy,“ ale vtedy odvetil iba: „Fajn.“ Prišiel v dlhom čiernom zvrchníku, vyzliekol si ho a poskladal na stoličku vedľa seba, skôr než si sadol. Oblek mal na mieru; odkedy sa zoznámil s Estelle, dáva si šiť obleky na mieru, takže mu na pleciah dokonale padnú; tento bol tmavosivý a košeľu mal belasú a kravatu červenú; pôsobil formálne. Prekrížil si ruky na prsiach, čo robieva často. „Vyzeráš dobre,“ povedala som mu a on na to: „Ďakujem.“ (William mi za všetky tie roky našich stretnutí asi nikdy nepovedal, že vyzerám dobre alebo pekne, či aspoň fajn, ale zakaždým som úprimne dúfala, že mi to povie.) Objednal nám kávu, očami behal po miestnosti a poťahoval si fúzy. Chvíľu hovoril o našich dievčatách – obával sa, že mladšia Becka sa naňho hnevá, bola vraj trochu nepríjemná do telefónu, keď jej raz zavolať len tak na kus reči, nuž som ho upozornila, že jej musí dopriať čas, veď naša dcéra si práve zvyká na manželský život – pár minút sme sa takto bavili – a potom sa na mňa pozrel. „Gombík, chcem ti niečo povedať.“ Naklonil sa dopredu. „Uprostred noci ma strašia príšerné nočné desy.“

Keď ma osloví láskyplnou prezývkou z minulosti, znamená to, že je prítomný tak, ako často nebýva, a vždy ma tým dojme.

Opýtala som sa: „Myslíš nočné mory?“

Naklonil hlavu, akoby nad tým uvažoval, a odvetil: „Nie. Zobudím sa. A tie veci ma mátajú v tme.“ Dodal: „Nikdy som nič také nezažil. Ale sú hrôzostrašné, Lucy. Desia ma.“

William sa znova naklonil nad stôl a položil naň šálku.

Sledovala som ho a opýtala som sa: „Nezačal si brať nejaké iné lieky?“

Mierne sa zamračil. „Nie.“

„Skús si dať tabletku na spanie,“ navrhla som.

„Nikdy si nedávam tabletky na spanie,“ odvetil, čo ma neprekvapilo. Ale poznamenal, že jeho žena áno; Estelle brala celú paletu liekov, on sa už ani nepokúšal pochopiť, čo za hrst' večer užíva. „Teraz si dám tabletky,“ prehodí Estelle zvesela a do polhodiny spí. Jemu to neprekáža, povedal. Ale nie je to nič preňho. No o štyri hodiny je hore a vtedy sa často začnú desy.

„Povedz mi o nich,“ vyzvala som ho.

Spustil a podchvíľou na mňa pozrel, akoby všetko prežíval znova.

Prvý des: Nevedel ho pomenovať, ale mal niečo spoločné s jeho matkou. Jeho matka – volala sa Catherine – zomrela pred mnohými, mnohými rokmi, ale v tomto nočnom dese cíti jej prítomnosť, no nie je príjemná, čo ho zaráža, pretože ju ľúbil. William bol jedináčik a vždy chápal matkinu (nenápadne) urputnú lásku k nemu.

Aby sa preniesol cez tento des, keď leží a bdie vedľa svojej spiacej ženy – to mi povedal v ten deň a mňa to úplne odrovnalo –, myslí na mňa. Pomyslí si, že som niekde tam a žijem, práve teraz som nažive a to ho uteší. Pretože vie, že keby to potreboval, povedal a napravil lyžičku na podšálke – hoci by to nikdy nechcel uro-